
Piatym titulom DVD edície filmov zo 60. rokov je Organ Štefana Uhra

V piatok 24. októbra 2008 vyjde na DVD piaty titul edície Slovenský film 60. rokov, vďaka ktorej sa k divákovi dostáva desať významných filmov slovenskej kinematografie. Prvú päťicu filmov uzatvorí film Štefana Uhra *Organ*, ktorý v čase svojho vzniku získal najvyššie ocenenie pre slovenský hraný film. DVD si bude možné zakúpiť od zajtra v novinových stánkoch za 99 Sk / 3,29 €.

Film *Organ* je po *Slnku v sieti* druhým spoločným filmom trojice režisér Štefan Uher, scenárista Alfonz Bednár a kameraman Stanislav Szomolányi. Príbeh z obdobia 2. svetovej vojny o ukrývaní poľského vojnového zbeha – organistu využili tvorcovia na vykreslenie metaforického obrazu vzťahu systému a jednotlivca, duchovnej krásy a svetskej moci.

Organ vznikol iba dva roky po *Slnku v sieti*, no po obsahovej i formálnej stránke je to úplne iný film. Podľa slov jeho kameramana Stanislava Szomolányiho „*Organ bol o niečom celkom inom ako Slnko v sieti, a preto sme ho museli nakrútiť inak. Bol takpovediac filozoficky hutnejší. A tak aj kamera musela byť iná, štylizovanejšia. Už pri nakrúcaní záberov sme zohľadňovali ich budúci zostrih. Veľmi presne sme vedeli, kde má byť ich začiatok a kde koniec. Pripravili sme precízny technický scenár a každý obraz sme premysleli do najmenších detailov. V Organe sme sa pokúsili obrazovú reč oproti predošlému filmu posunúť ešte o stupeň vyššie. Aj tu sme chceli obrazom vyjadriť pojmy. Pozadie sme napríklad využili na dokreslenie vnútorného stavu postáv. Pozitívne figúry sme umiestnili na pozadie čistých vertikál, ktoré tvorili píšaly organu, stromy a vo významovom kontraste napríklad aj biliardové tága. Je to vynikajúci príklad toho, ako Uher premýšľal a ako za všetkým dokázal odhaliť netušené súvislosti. Takéto nápady nie je možné realizovať bez dokonalej predprípravy.*“

Vo filme *Organ* Štefan Uher dospel k čistému filmovému tvaru, syntetizujúcemu hru hercov s obrazom, ale aj s hudbou, ktorá sa stala rovnocenným výrazovým a významovým prostriedkom filmu. Hudbu Johanna Sebastiana Bacha vybral, upravil a na organe hral hudobný skladateľ Ján Zimmer. Unikátne možnosti nahrávania hudby poskytol filmárom pražský Kostel sv. Martina ve zdi. Hudba sa nahrávala stereofonicky a k jej reprodukcii bola potrebná zvláštna aparatúra. Film sa nakrúcal podobne ako *Slnko v sieti* prevažne v exteriéroch v gotických kostoloch v Levoči, Bardejove a v Jindřichovom Hradci a aj v tomto filme Uher pracoval prevažne s nehercami. Postavu brata Félixu hral študent konzervatória Alexander Březina a regenschoriho Bachňáka si zahral František Bubík, organista z Bardejova.

Film *Organ* získal v čase svojho vzniku dovtedy najvyššie ocenenie pre slovenský hraný film. Z Medzinárodného filmového festivalu v Locarne v roku 1965 si odniesol Osobitnú cenu poroty. Aj napriek umeleckým hodnotám a medzinárodnému úspechu rozhodla osobitná komisia Ministerstva kultúry SSR začiatkom 70. rokov zaradiť film medzi zakázané snímky a do distribúcie sa opäť dostal až v roku 1987. V súčasnosti vychádza na DVD s bonusmi a ako jeden z dvoch filmov edície Slovenský film 60. rokov je doplnený o komentár pre nevidiacich, spolu s filmom *Jánošík I a II* Paľa Bielika.

Štefan Uher má v DVD edícii Slovenský film 60. rokov dva tituly, okrem filmu *Organ* aj snímku *Slnko v sieti*, ktorá v roku 1962 odštartovala novú vlnu československého filmu. V slovenskej i československej kinematografii zanechal Štefan Uher výraznú stopu. „*Uher nebol iba vynikajúci filmár. Ja som ho vždy vnímal ako absolútneho umelca, ktorý sa témou zaoberal komplexne. Keď ho trápil nejaký morálny alebo spoločenský problém, cítil potrebu podať ho ľuďom. Nerobil to však mentorsky. Svojimi filmami problémy otváral, no nemusel ich nevyhnutne aj vyriešiť. Obnažil ich a nechal na divákoch, ako s nimi naložia,*“ uzavrel rozhovor o Štefanovi Uhrovi Stanislav Szomolányi.

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

ORGAN (1964)

Réžia: Štefan Uher • Námet a scenár: Alfonz Bednár • Kamera: Stanislav Szomolányi • Hudba: Ján Zimmer (použitie motívov z diela Johanna Sebastiana Bacha) • Strih: Maximilián Remeň • Zvuk: Milan Némethy • Architekt: Anton Krajčovič • Kostýmy: Šarlota Onderušová • Vedúci výroby: Ján Svikruha • Hrajú: František Bubík, Alexander Březina, Kamil Marek, Irma Bárdyová, Hana Maciuchová, Lujza Grossová, Tomáš Tobák, Karol Béla, Jozef Hodorovský, Augustín Čalkovský, Albert Augustíny, Ján Bartko, Vojtech Čechovský, Anton Drobný, Ivan Dulanský, Anton Hybner, Július Hotový, Pavol Karas, Gustáv Máčaj a ďalší • Minutáž: 92 min. • Distribučná premiéra: 22. 1. 1965

DVD edícia Slovenský film 60. rokov reflektuje obdobie, ktoré patrí v našich dejinách k najvýznamnejším, a tvoria ju základné diela slovenskej kinematografie: *Jánošík I a II* Paľa Bielika, *Pieseň o sivom holubovi* Stanislava Barabáša, *Slnko v sieti* Štefana Uhra, *Boxer a smrť* Petra Solana, *Organ* Štefana Uhra, *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera, *Deň náš každodenný* Otakara Krivánka, *Kristove roky* Juraja Jakubiska, *Slávnosť v botanickej záhrade* Ela Havetta a 322 Dušana Hanáka. Okrem filmu všetky DVD nosiče obsahujú aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogalériu. Titulky a menu majú slovenské a anglické. Súčasťou kolekcie je časopis, ktorý je súčasťou DVD. Ten prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu či výňatkov z dobovej tlače, vrátane pôvodného plagátu filmu, ilustruje dobu vzniku jednotlivých titulov. Edíciu Slovenský film 60. rokov sprevádzajú aj novinky. Ku každému filmu na DVD je ako predfilm pripojený jeden dobový Týždeň vo filme, unikátom je komentár pre nevidiacich, o ktoré sú doplnené filmy *Jánošík I a II* a *Organ*. Desiatim filmom aktuálnej edície Slovenský film 60. rokov predchádzalo DVD August 1968 – Očami slovenských dokumentaristov, ktoré vyšlo 18. augusta 2008 pri príležitosti pripomenutia si výročia neslávnych spoločensko-politických udalostí v dejinách Československa v roku 1968 s tromi dokumentárnymi snímkami, a to *Čas, ktorý žijeme* (r. Vlado Kubenko, Ladislav Kudelka, Jaroslav Pogran, Otakar Krivánek, Ivan Húšťava), mimoriadne vydanie Týždňa vo filme s názvom *Čierne dni* (r. Ladislav Kudelka, Milan Černák, Štefan Kamenický, Ctibor Kováč) a *Tryzna* (r. Vlado Kubenko, Peter Mihálik, Dušan Trančík).

DVD nosiče edície Slovenský film 60. rokov, ktorú pripravil Slovenský filmový ústav (SFÚ) v spolupráci s vydavateľstvom Petit Press a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR, vychádzajú od piatka 26. septembra do 28. novembra 2008 v týždenných intervaloch a zakúpiť si ich je možné v novinových stánkoch za 99 Sk / 3,29 € a na www.petitshop.sme.sk alebo priamo vo vydavateľstve Petit Press za 89 Sk / 2,95 €. Na www.petitshop.sme.sk si môžete objednať i celú kolekciu za 958,- Sk / 31,80 €.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 60. rokov a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.

Termíny vydania filmov DVD edície Slovenský film 60. rokov:

Jánošík I, II, r. Paľo Bielik (26. september 2008)
Pieseň o sivom holubovi, r. Stanislav Barabáš (3. október 2008)
Slnko v sieti, r. Štefan Uher (10. október 2008)
Boxer a smrť, r. Peter Solan (17. október 2008)
Organ, r. Štefan Uher (24. október 2008)
Drak sa vracia, r. Eduard Grečner (31. október 2008)
Deň náš každodenný, r. Otakar Krivánek (7. november 2008)
Kristove roky, r. Juraj Jakubisko (14. november 2008)
Slávnosť v botanickej záhrade, r. Elo Havetta (21. november 2008)
322, r. Dušan Hanák (28. november 2008)